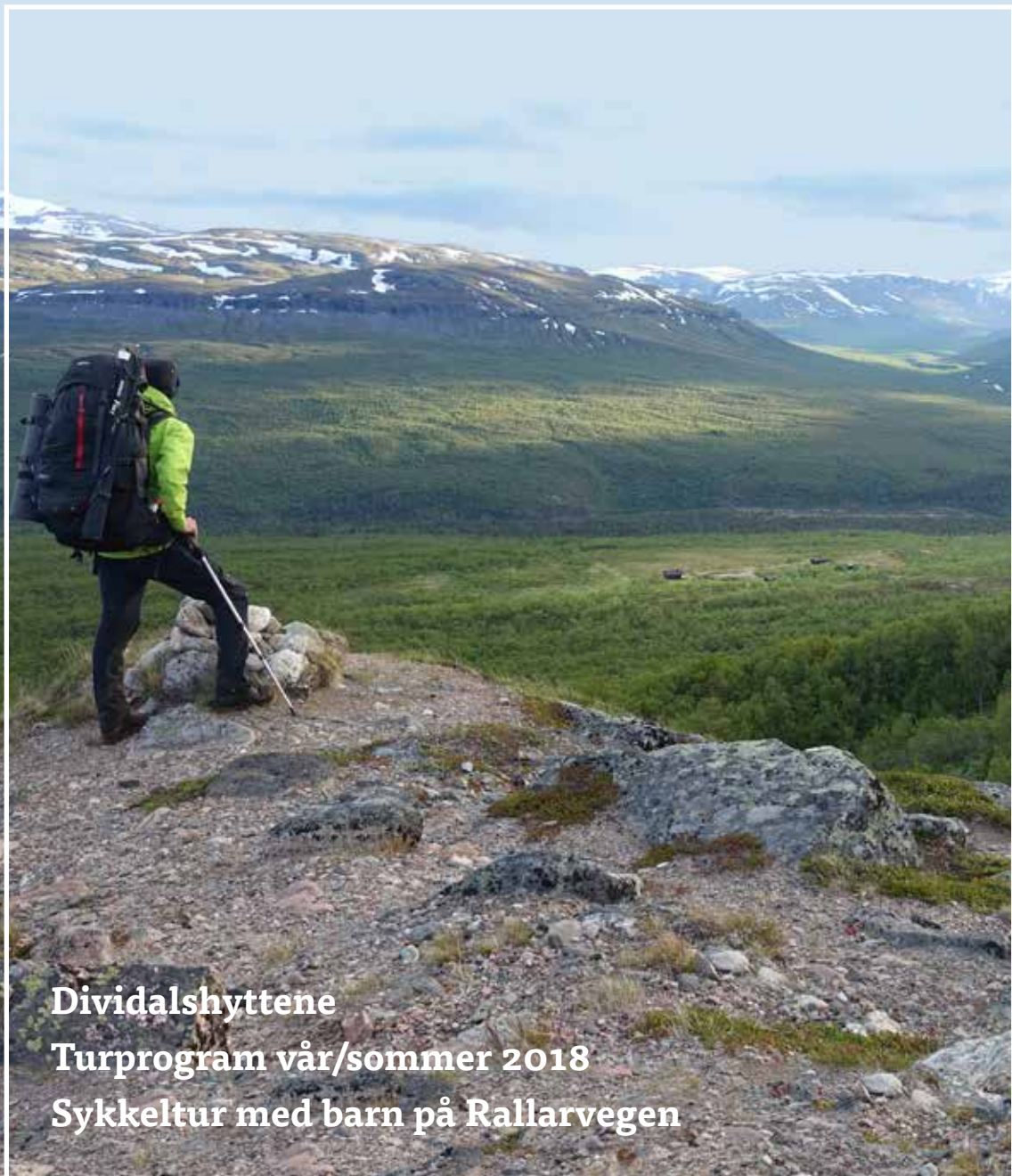

Fjellvåken

Medlemsavis for Troms Turlag • nr. 2 - 2018 - 40. årgang

Dividalshyttene
Turprogram vår/sommer 2018
Sykkeltur med barn på Rallarvegen

Naturopplevelser for livet

Troms Turlag

Gode turlagsmedlemmer!

Sommersesongen står for døra, og vi er mange som gleder oss til lange lyse dager og alle mulighetene for flotte turer i regionen vår. Troms Turlag har mange spennende turtilbud for deg som er medlem og glad i å ferdes i skog og fjell.

Vil du være med Troms Turlag og Lars Monsen på tur?

I jubileumsåret hvor DNT fyller 150 år skal NRK produsere en tv-serie der Lars Monsen er tur- og programleder. Det blir fjelltur – minutt for minutt – i fire uker. Troms er plukket ut som ett av områdene det skal sendes fra. Fjellet og turfolket blir hovedpersoner når NRK produserer «Monsen minutt for minutt» og «Sommeråpent». Den 1.-5. august skal det filmes fra tur til Rosta, via Gappo og til Golda. Det skal sendes «live», og vi håper mange vil henge seg på turfølget, følg med på våre nettsider for mer informasjon. På kveldstid blir det direkte-sendinger fra leirbålet.

Utfordringer ved økt ferdsel i utmark

En slik oppmerksomhet og vakre tv-bilder fra området «vårt» kan nok bidra til å lokke flere til fjells, og vår region opplever allerede en stor vekst av tilreisende fra inn- og

utland. Særlig har veksten i nordlys-turisme og skiturisme økt sterkt, men også sommerhalvåret er det flere tilreisende som kommer og vil til fjells for å oppleve det vi også er så uendelige glade i – turmuligheter i en fantastisk variert natur.

Økningen i reiselivstrafikken øker også ferdselen i utmark. Mange steder ser vi at vegnettet ikke er dimensjonert for så stor trafikk, og det mangler parkeringsplasser, toaletter, søppeldunker, overnattingsalternativer, skilting og generell informasjon. Løypenett og stier får større belastning enn normalt, og terrengslitasje og skader på vegetasjon kan oppstå. Dersom veksten fortsetter, vil vi utfordres på en rekke tilretteleggingsoppgaver og ansvarsområder i samfunnet. Kapasitet og standard på vegnett og samferdselstilbud er lav. Etterspørselen etter aktiviteter, kulturtilbud, handel- og service øker. Økningen av det totale antallet folk som oppholder seg i regionen samtidig, medfører også nye problemstillinger knytta til samfunnsikkerhet og beredskap.

Hytteverter i 2018

Det er ingen grunn til å tro at ikke også Troms Turlag vil merke effektene av økt reiselivstrafikk. Informasjonen vi legger ut leses på nettsiden og facebooksidene våre, på www.ut.no og via lenker fra turlag i og utenfor DNT-systemet, fra nasjonalparker, grunneiere, friluftslivsorganisasjoner, kommuner, osv.

Økt bruk av vårt tilbud er naturligvis noe vi ønsker velkommen. Vi har grunn til å tro at tilbudet vi har i dag er attraktivt, og vi arbeider hele tiden for å få økte besøkstall på hyttenettet. Også i 2018 vil Troms Turlag invitere medlemmer til å være hytteverter fra juni/juli til utpå høsten. Det er ønskelig at en hyttevert kan ha tilsyn på ei eller flere hytter flere dager i strekk, helst ei uke, og vi betaler kostøre for innsatsen. Dette tror vi kan ha mange positive virkninger: Gjestene vil møtes av et hyggelig turlagsmedlem, de som trenger det får veiledning til betaling og bruk av hytta, det vil garantert oppstå nye vennskap og delt gode turhistorier. Vi vil legge ut informasjon på nettsidene våre, så følg med. Velkommen som hyttevert i 2018!

God sommer!

Med vennlig hilsen Hilde
styreleder

Øvre Dividal nasjonalpark

Tekst og foto: Jorunn Mørkved

Forhistoria til opprettelsen av Øvre Dividal nasjonalpark er følgende: I 1964 la Nasjonalparkrådet fram sin plan for opprettelse av nasjonalparker i Norge. Planen omfattet 16 områder, en av disse var Øvre Dividal. To nasjonalparker var allerede opprettet, Rondane (1962) og Børgefjell (1963). Fra 1964 kom de andre nasjonalparkene på rekke og rad.

Øvre Dividal nasjonalpark ble etablert i 1971. Den er 750 km², 40 kilometer grenser mot Sverige. Fordi den omfatter så mange varierte landskapstyper, mener man at den kan være en av de mest verdifulle nasjonalparkene i landet.

Ca 1/7-del av nasjonalparken (Havgavuobmi) er strengere regulert, her er det bl.a totalforbud mot å drive jakt. I resten av nasjonalparken er det relativt populært å jakte. På 1900-tallet var det mange som hadde jakt og fiske som binæring, og de brukte flittig områdene her inne. Vannene i området er som regel grunne og fiskerike.

Vegetasjonen er dominert av gammel furuskog i bunnen av dalen. De gamle nedfalne furutrærne gir landskapet et trolsk preg, og gjør at det er spennende å vandre. På sørsida av Njunis, opp til 720 moh, finns den høyestvoksende lauvskogen nord for Saltdalen. Issoleie, polararve og fjellbunke har for øvrig nordnorsk høyderecord på det samme fjellet.

Geologien er variert: i øst er det harde bergarter som gneis og granitt. Mot vest er det en variasjon mellom kalk, dolomitt og glimmerskifer, dette er typisk for området og blir kalt dividalsgruppen.

Dividalselva kommer fra småvatn øst for Altevatn, renner nordover og får tilsig fra flere sideelver, bl.a Julusjokka, Anjavasselva og Skakterdalselva.

Hengebrua over Dividalselva

Trollskog

I forbindelse med kraftutbygging av Altevatn på 1950-tallet, ble Irgasjavre en del av reguleringen, og vann derfra ble ledet til Altevatnet. Opprinnelig hadde Irgasjavre utløp mot nord ned Dividalen.

En stor del av parken er fjell med utpreget fjellvegetasjon. Det er angivelig 325 plantearter som er registrert i området.

De fire store rovdyra skal finnes her inne. Ulven er en sjelden gjest, det samme er gaupa. Området er kjerneområde for bjørn, men det er ikke mange som har sett noe annet enn spor og bjørnebæsj. Jerven treffes ofte og overalt.

Det finns også mindre rovdyr: rev, fjellrev, røyskatt og snømus.

Øvre Dividal har sannsynligvis vært bebodd i flere tusen år. Øst og nord i parken er det funnet spor av steinalderboplasser.

Seinere kom samene, de var jegere og jakta på villrein. Etter hvert ble det til at samene begynte med tamreindrift. De flytta flokkene etter årstidene, i tidligere tider var de på fjellet om vinteren og trakk ut til kysten om somrene.

På 1700-tallet kom innvandringen av nordmenn fra sør og øst i Norge, og det ble nok en del ubehageligheter mellom de to gruppene. Uroen førte til at samene holdt seg lenger inne i landet. I Dividalen bodde de i flere måneder på samme sted, om høsten melket de reinen for å få melk til ost og kaffe, de lånte geiter av de fastboende for å

Ole Nergård-bua

få melk til ungene, opprettet sommerskole for samebarna, drev med håndverk og passet reinflokken.

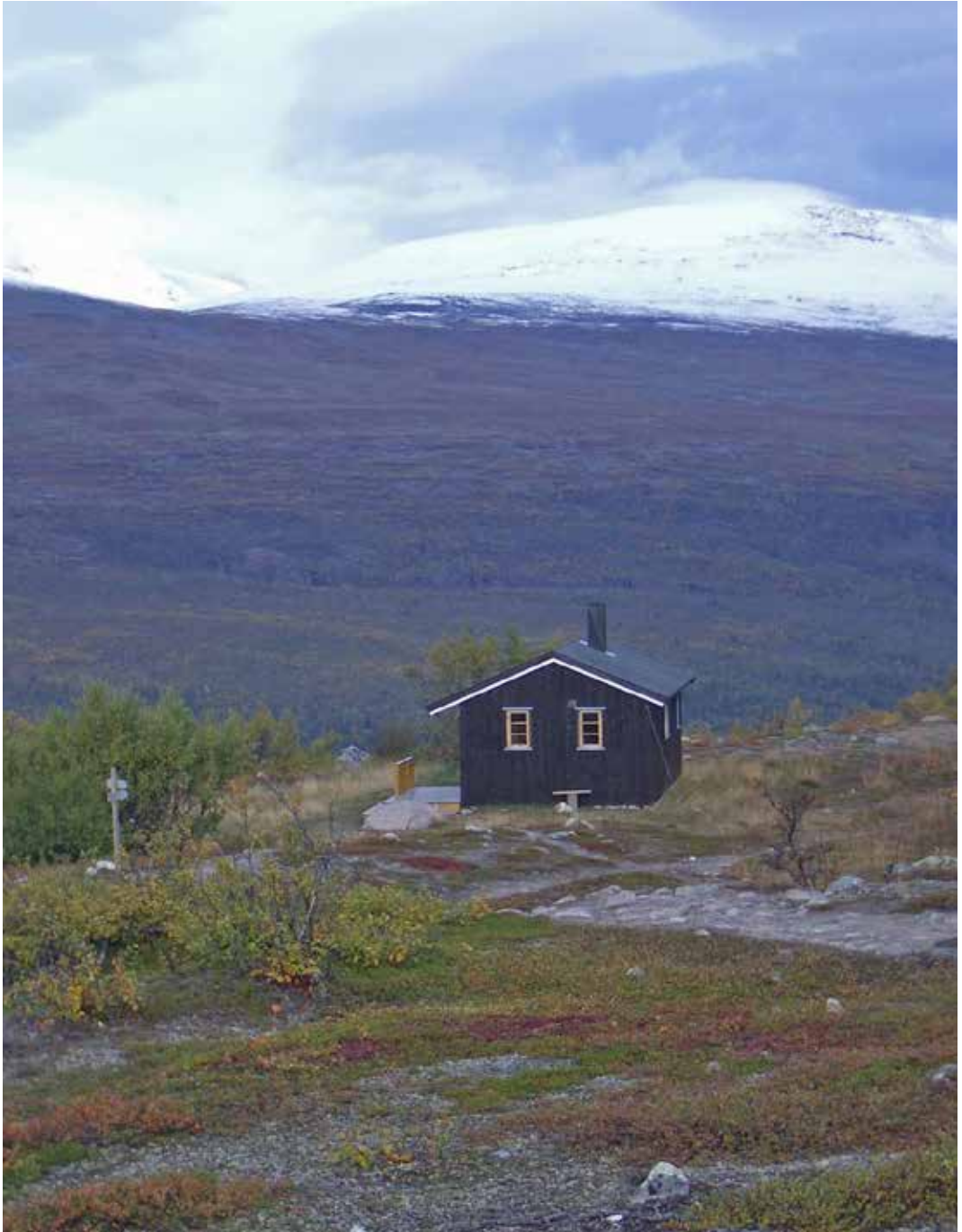
Etter siste krig ble boplassene forlatt, og i dag er det bare området ved Cievcasjav'ri som blir brukt. Her foregår det kalve-merking om sommeren.

I dag er bruken av området regulert gjennom avtaler. De svenske samene har tilgang til områdene i avtalte tider på året.

I 2006 ble nasjonalparken utvida med 30 km², og samtidig ble Dividalen landskapsvernområde/Dievaivuovvdi suodjermeahci oppretta. I praksis betyr det at området sør for og mellom Skakterdalseva og Divielva nå er freda. Fredninga av Skakterdalsjuvet er en dokumentasjon på isens bevegelser på slutten av siste istid, hvor isen gravde ei vannspylingsgrøft som drenerte ut i Dividalselva. Mange sorter lav, sopp og biller trives her, femti av de er rødlistet.

Dalbunnen på begge sider av Divielva har et rikt mangfold knyttet til gammelskog av furu, men også av lauvtrær. Utvidelsen omfatter også urskogsområdet Finnbruene ved øvre Divifoss. Her finner man imponerende jettegryter. Området har arter med nasjonal og internasjonal verdi. Utvidelsen av Øvre Dividal og opprettelsen av det nye naturvernområdet er et viktig supplement til den opprinnelige nasjonalparken og ei oppfylning av nasjonal og internasjonal målsetting for bevaring av biologisk mangfold.

— Dividalshyttene —

Gamle Dividalshytta. Foto Jorunn Mørkved

Annekset i kveldssol. Alle foto TT-arkivet

Dugnad

Av Lisbeth Johannessen

Dividalen

Høyt over dalbotnen, ca. 600 moh., på en åpning i skogen ligger hyttene og skuer ut over Dividalen. Elva som strekker seg fra sør til nord, er selve nerven i landskapet, og Anjadalen som sidedal åpenbarer seg mot vest. Utallige fiske- og jakthistorier har disse to dalførene i sine gjemmer. Rik tilgang på fisk, fugl og annet vilt gjorde at mange bygdefolk fra Dividalen hadde et viktig tilskudd til sitt eget hushold, og de kunne også spe på inntektene ved å selge overskuddet de hadde av fisk og skinn. I moderne tid er det friluftsfolk som trekkes til jakt- og fiskemulighetene. Dividalen var ikke bare viktig for bygdefolket men også for svenske reindriftssamer. To svenske samebyer hadde sine faste sommerbeiter i Dividalen.

Vegen innover dalen

Vegen innover dalen strekker seg i en lengde på mer enn tre mil. Frihetsli er den siste bebodde gården, men det går veg videre i sju km. til sommersnuplassen. Denne veggen må du betale for å bruke.

På veg opp gjennom dalen passerer du Ventebua der veggen krysser Skakterjokka, ei

lita rastebu som ble oppført av Troms Turlag. Her var det tidlige parkering. Siden er parkeringa flyttet litt lenger ned i dalen, og Ventebua har ikke den samme betydningen som før. Det ligger også to gamle tømmerkoier, Vetlenesbua og Fossbua langs vegen oppover. De er åpne og utstyrt med ovn og brisker, så det er mulig å overnatte.

Finnbruene

Noen hundre meter før du kommer til sommersnuplassen, passerer du Gambekken, og stopper du her, kan du gå ned til Finnbruene som ligger i landskapsvernområdet ved Øvre Divifoss, et trangt gjel med flere løp og mange jettegryter. Bruene ble opprinnelig brukt av samene som skulle ned til bygda for å bytte til seg nødvendige varer, skinn og kjøtt mot mel og salt og andre nødvendige matvarer. At dette var en viktig ferdselsåre, vitner rester av ei lagringsgamme om, og også inskripsjoner på en gammel furulegg, datert 1748. I senere tid er bruene restaurert, og det er vel verdt å ta en tur ned, stå på bruene og oppleve de spennende fossene.

Dividalshyttene

Troms Turlag har vært heldige som har fått en slik plass for et av sine hyttetun. Det var ingen selvfølge at hyttene skulle bli plassert

Gammelhytta etter renovring

der de ligger. DNT så behov for å opprette ei turrute fra Kilpisjärvi til Altevatnet. Det innebar at det også måtte bygges hytter for overnatting på strekningen. DNT ved Troms Turlag hadde sett på etapper som kunne egne seg, og konkludert med at inne ved Julusjokka ville det være naturlig å bygge hytte. Men så enkelt var det ikke. På midten av 1960-tallet var det under planlegging en ny nasjonalpark i området, Øvre Dividal Nasjonalpark, med en indre sone, naturpark, med sterke restriksjoner for adferd og jaktforbud. Direktoratet for statens skoger v/naturverninspektøren ga ikke tillatelse til at det skulle bygges der Troms Turlag hadde planlagt, hytta ville komme tett opp til naturparken. Han ville godkjenne om hytta ble flyttet fire km lengre nord på anvist plass: «hytta er tillatt plassert ved elv nr. 3 syd for Anjavasshytta, ca. kote 600». For ikke å miste tid, var allerede materialene til hytta fraktet inn på vinterføre av Kløvkompagniet, og det falt ikke i god jord hos myndighetene. Materialene måtte flyttes ut av området med traktor før byggetillatelse ble gitt.

Det var mange ankepunkter før festeavtale ble undertegnet, - sterk økning av ferdsel i den planlagte nasjonalparken og mye forsøpling. Det ble avvist ved at stiene

Bjørn, Magnar og Tilo med sine vandregesellen

allerede var merket og tråkket, og turlaget ville ta på seg å plukke søpla. «Festeren må respektere flyttsamenes rettigheter i samsvar med de lovbestemmelser som til enhver tid gjelder. Hunder som tas med under opphold i hytter, skal holdes bundet unntatt når de i jakttiden brukes under jakt.»

Siden hytta ble plassert på et nytt sted, ble det naturlig å skifte navn, fra Jullusvagne til Dividalshytta.

Byggmester var Ole Nergård, en av to brødre fra Dividalen. Hytta ble bygd etter standardtegnning fra DNT og innviet i 1967, og den er omtrent maken til Vuomahytta som ble bygd året etter. Begge disse hyttene er finansiert ved Arentz legat, og eier ble DNT Oslo & omegn, etter en omstrukturering av DNT og de lokale turistforeningene.

Jeg finner lite historikk rundt driften av hytta. Utover 2000-tallet ble det mer og mer synlig at det trengtes en ganske betydelig opprusting. Etter et personlig initiativ ble det i 2015 gått i gang med en større ombygging innvendig. Arbeidet ble nok større enn forventet, da det viste seg at musa hadde spist opp nesten alt av isolasjon. Men nå er hytta varm og lys og svært tiltalende.

Annekset

Etter opprettelsen av Øvre Dividal nasjonalpark økte trafikken innover dalen betydelig, og det ble snart klart at det var behov for ei hytte nr.2, annekset. Det ble søkt byggetillatelse i 1979, og etter at skogforvalter, lappfogd, Miljøverndepartementet, kommunal- og fylkeskommunal friluftsnemnd hadde uttalt seg positivt til planene der tegninger, farge på yttervegger, tak osv. var forelagt, ble byggesøknaden godkjent. Så 23.august 1979 ble hytta innviet med rømmegrøt og spekemat som seg hør og bør av byggekomiteen med gjester.

Skogforvalteren hadde plikt til å vurdere byggestedet som ble bestemt ut fra befarings på bar mark. Plasseringen viste seg å være delvis på myr, noe som førte til at det ble sig i fundamentene. I 1984 ble hytta jekket opp, men problemer med dører og vinduer fortsatte. Etter søknad til skogforvalteren, ble det i ca. 1991-92 enighet om at den skulle flyttes inn på fast grunn. Den ble flytta ei hyttebredde nedover/framover ved hjelp av taljer og stokker. Siden har hytta stått stabilt og bare hatt mindre kosmetiske endringer i interiøret, takket være samvittighetsfulle tilsyn.

Hvordan komme seg til Dividalshyttene

Letteste adkomst til hyttene er oppover Dividalen. Om sommeren er det kjørbare veg inn til sommersnuplassen, en større raste- og parkeringsplass. Der er det bålplasser, benker og utedass. Om vinteren er ikke den innerste delen av vegen brøytet, og en må gå fra en stor parkeringsplass ca. 2 km forbi Frihetsli og inn til sommersnuplassen. Herfra kan en velge to ruter. Den mest brukte stien er godt merket og delvis kloppet og stiger jevnt opp i terrenget til ca. kote 580. Noen hundre meter før en kommer

til hyttene passeres Per Markussteinene som ligger nesten midt i stien (se egen historie).

Et annet alternativ til denne stien, er å følge stien mot Vuomahyttene langs elva innover dalen. En passerer Tronga, og som navnet tilsier går elva i trange gjel noen hundre meter, et imponerende og spennende syn. Videre innover passeres Ole Nergårdbua, jakthytta til han som bygde den gamle Dividalshytta, Anjavasshytta og hengebrua over Divielva der en tar av til Vuoma. Både Ole Nergårdbua og Anjavashytta er overtatt av Statskog, den lille bua står åpen, har ovn og to køyer, mens den større Anjavasshytta kan leies. Ca. 500 m ovenfor brua er det mulig å vade elva om en er på tur mellom Dividalshytta og Vuoma. Stien fortsetter et stykke langs elva til den skifter retning og går ganske rett opp gjennom trollskogen og til hyttene.

Fra Dividalshyttene kan en gå videre til Dærtahyttene. Stien går bratt opp på en morenerygg før den blir litt slakere og fjellterrenget med Jerta åpner seg.

Skulle du ha lyst til å ta en tur innover mot Havga, kan du følge stien sørover i dalen. Her er det hogd ut en sti innover mot Julusjokka til et passerbart sted i elva. Legg merke til at stien er merket. På gamle trær er det i begge retninger på stien laget et 20-30 cm øksehogg på stammen. Det var samenes måte å merke på, ikke de røde merkene som nå blir brukt av turlagene. Så dette må ha vært stien som ble brukt av de svenske samene mellom sommer- og vinterbeite.

Ligger du over på Dividalshytta og har tid til overs, er det en spennende tur å gå ned i trollskogen og lage eventyr om alle furutrærne som snor og vrir seg.

Frihetsli

Jorunn Mørkved

På Frihetsli var det bosetting allerede i 1844-45. Fra 1850 og fram til 1911 var stedet bare sporadisk bosatt. Fra dette året ble det fast bosetting. Man kan vel se for seg at de som slo seg ned her inne hadde mye til felles med Knut Hamsuns utrettelige Isak Sellanrå.

Bilveg kom i 1956, og da ble det nok lettere å drive gård i området.

I tillegg til gårdsdrift drev folkene på Frihetsli både jakt og fiske. De hadde god kontakt med samene som hadde sommerbeiter i Dividalen. Konrad Stenvold bekrefter det gode forholdet i en artikkel i årboka for Troms Turlag 1974-75. Her beklager han at beiteforholdene for rein på norsk side har blitt innskrenket. Han mener at myndighetene både på norsk og svensk side vil fortrenge samene, og at dette innebærer at det blir umulig for «lapp å være lapp». Konrad Stenvold avslutter artikkelen med en oppfordring til folk som ferdes i fjellet om å ta hensyn til samene og deres reindrift: « For det er de som har nyttet fjellområdene, og det bør vi også gi dem mulighet til å gjøre i framtida».

På slutten av krigen (1940-45) begynte tyske vaktposter jevnlig å komme til Frihetsli. De hadde oppdaget at det var en liten strøm av flyktninger gjennom dalen til Sverige. En del av flyktningene var russiske krigsfanger som var tatt i forbindelse med det tyske felttoget i Russland. Det var to leire i Øverbygda, den ene på Høgskarhus. Fangene ble behandlet som dyr, de bodde i sjølbygde gammer, jordhuler og skrøpelige brakker. Folkene på Frihetsli hjalp flyktningene så godt de kunne, med fare for represalier. De ga flyktningene mat, gode råd om veivalg og sørget for at de kom seg usett forbi tyske vaktposter.

Den vanskeligste fangen var han som på tross av at han ble hjulpet på veg, flere ganger kom tilbake til Frihetsli. Man skjønnte at han ikke ville gå aleine. Til slutt måtte de bare følge ham på veg helt til Altevasshøgda. Gleden var stor da folket på Frihetsli fikk beskjed om at han hadde kommet seg velberget over til Sverige.

Per Markus-steinene

Første gang jeg hørte om «Per Markus-steinene», var sommeren 1953. Far, to av brødrene mine og jeg var på tur inn til Havgavuoma med kløvhest for å se etter molte. På sørsida av Storbekken, like nedafor der Divihyttene i dag ligger, lå det en liten steinvarde like inntil stien. Det var Per Markus-steinene. «Her var det Per Markus Bals den 1. september 1925 møtte dem som fortalte at kona hans, Anna Maria Bals (født Blind 1892), var død i barselseng inne ved Kårvijavre samme dagen,» sa far. Og så fortalte han om dramaet som steinene minte om: «Det var sensommeren 1925. De svenske flyttsamene som hadde sommerbeite for reinen sin i Dividalen, var på vei til vinterbeitene i Sverige.

Inne ved Kårvijavre blei Anna Maria Bals, kona til Per Markus Bals, barselsjuk. Det viste seg snart at fødselen skulle bli komplisert, og de samekonene som vanligvis fungerer som jordmødre, sto med ett maktesløse og kunne ikke gi videre hjelp. Mer profesjonell hjelp måtte hentes. Sjøl om de nå faktisk stod på svensk side av grensen, mente de at de raskest kunne hente hjelp i Norge. Til Frihetsli var det ca. 38 km, og der var det telefon som gjorde det mulig raskt å få bud til faglig godt kvalifisert helsepersonell.

Per Johanson Nutti, gift med søster til Per Markus, dro straks av sted til Frihetsli og meldte behovet. Kontakt ble tatt til distriktslegen, Birger Pallesen Mustikay som bodde på Moen, og han anbefalte «gammeljordmora», legendariske Marie Sten. Hun bodde på Lundeng i Øverbygd og blei i all hast henta til Frihetsli. Hun red på egen hest til Nesøra ved Nygård der hun kanskje ble

satt over Divielva med båt, helst red hun vel over elva på hesten (brua ved Divimo kom først i 1936). Fra Nygård red hun så på lånt hest de vel tre milene til Frihetsli. Nytt hesteskifte der, og med Per Nutti og Magnus Stenvold (drenge på Frihetsli) som loser og medhjelpere, red hun straks videre innover til Kårvijavre.

Tidlig neste morgen står Per Markus sjøl på kjøkkenet i Frihetsli, dampende av svette. Fortvilt kunne han fortelle at heller ikke Marie Sten hadde kunnet hjelpe. Bud ble sendt til distriktslegen igjen, og han tok straks løs fra Moen. Opp til Holt kunne han kjøre med bil. Ved Nesøra ble han fraktet over elva til Nygård, der det ble skyss på hesteryggen opp til Frihetsli også for han.

På Frihetsli var det alltid to hester. Den andre hesten her blei nå tatt i bruk som ridehest for doktoren, og sammen med min eldre bror Johan og Per Markus hastet de i vei innover mot Kårvijavre.

Like på Sørsida av Storbekken, her vi nå er, møter de Marie Sten og Magnus. Den store striden som har pågått inne ved Kårvijavre, er over. Det er ikke lenger behov for medisinsk hjelp. Både Anna Maria og barnet er døde.

Marie Sten, Magnus, doktoren og bror Johan dro etter hvert ned til Frihetsli igjen. Men før Per Markus gikk den tunge veien tilbake til Kårvijavre, bygde han denne vesle varden her, «Per Markus-steinene» som vi sia har kalt dem.»

Historia gjorde et sterkt inntrykk allerede den gangen. Jeg så for meg de fortvilte og lidende menneskene inne ved Kårvijavre, så håpløst langt fra den faglige assistanse de hadde desperat behov for, men likevel tappert kjempende til det siste.

Inntrykket er om mulig enda sterkere i dag, fordi jeg klarere ser hvordan den helhjertede innsatsen som så mange mennesker gjorde for å redde dem som var i nød, nærmest var en håpløs kamp. Tragedien var uunngåelig. Inntrykket farges nok også av misforholdet mellom den sterke viljen til å hjelpe, og de nærmest fattigslige hjelpemidlene og mulighetene man den gang hadde. Avstandene var så enorme, og timene – for ikke å si minuttene – så avgjørende. Dette var jo lenge før mobiltelefonens og helikopterets tid.

Veien fra Kårvijavre til Frihetsli - en strekning på ca. 38 km - gikk de første 33 kilometrene etter en sti, dels i åpent terreng, dels i nokså tett skog. De siste fem kilometrene ned til Frihetsli gikk den gangen etter en smal tømmervei (for hest!). Strekningen Frihetsli – Nygård er ca. 32 km, og første delen, de ca. 20 kilometrene ned til Svestad, var sommerstid knapt kjørbær med hest og vogn den gang. Varer ble helst båret eller frakta som kløv på hesteryggen. Divielva kryssa man ved nedre Divifoss (brua ved Høgskarhus – eller Storskjæret – blei bygd i 1930). Fra Svestad til Nygård var det en vanlig kjerrevei for hest. De ca. 47 kilometrene fra Nygård til Moen kunne man ta seg fram med bil.

Samla avstand fra Moen til Kårvijavre blir altså 11,7 mil, dvs. vel 23 mil tur/retur. Nesten to tredeler av denne strekningen måtte tilbakelegges til fots eller på hesteryggen.

Av det som far har fortalt, har jeg forstått at både Marie Sten og Birger Pallesen Mustikay med største selvfølgelighet tok i vei på sykebesøket til Kårvijavre, like selvfølgelig som det var at folket på Nygård og

Frihetsli bidro med alt de kunne for å hjelpe til i nødssituasjonen.

*

Oppe på brinken bak Per Markus-steinene stod det lenge et enkelt kors. Det var laga ved at ei lita bjørk var blitt kutta en knapp meter over bakken og kløyvd et stykke nedigjennom fra toppen slik at ei spildre kunne presses ned og slik danne et kors. På denne spildra hadde Per Markus skrevet: «Her kom det sørgelige budskap at Anna Maria var død. Møttes. Hennes mann, Per Markus Bals.»

Hans Stenvold (1909-2001) fortalte meg historia om korset noen år før han døde. Hans var en av de store jegerne i Dividalen, og fra han var ung, dvs. fra midt på 1920-tallet, og til midt på 1950-tallet, – med unntak av krigsvintrene 1941-1945, – lå han om vintrene på rypejakt inne i dalen. På myra bak korset hadde de alltid en snaregard. Og nesten daglig kunne han derfor i mange vintre se korset og lese det Per Markus hadde skrevet. Vinden lot aldri snøen bli liggende der framme på brinken. Nakent nesten ned til foten, sto korset der og vitnet om Per Markus' sorg og savn.

Korset er for lengst råtnet ned og blitt jord. Men den vesle varden, eller «Per Markus-steinene» om du vil, kan du fortsatt se. Bror Sverre og jeg «restaurerte» varden for et par år sia (2009).

Av Dagfinn Stenvold, august 2011

Viktige opplysninger

for deltakere på Troms Turlags turer

Beskrivelse av turene finner du på www.turistforeningen.no/troms. Påmelding til turene skjer ved at du melder deg på til turleder eller til E-postadressen som er oppgitt. I noen tilfeller er det satt frist for påmeldingen.

- ◊ Som deltaker plikter du å lese turbeskrivelsen grundig og vurdere om du er fysisk/psykisk i stand til å delta på turen, og hvorvidt du har utstyr som turen krever. Er du i tvil, drøfter du det med turlederen når du melder deg på.
- ◊ Turleder plikter før avgang å vurdere om deltakerne er i stand til å gjennomføre turen på ønsket måte. Dersom deltakeren ikke tilfredsstiller de fysiske/psykiske krav som stilles eller møter med mangelfullt utstyr for å gjennomføre turen, kan han/hun nektes å delta eller utelukkes fra resten av turen. Deltakere som må bryte av turen, må bekoste hjemreisen selv.
- ◊ Deltakerne forplikter seg til å følge turleders anvisninger. Turer «på egen hånd», deltakere

som går i forveien/velger å følge andre ruter skal ikke forekomme, med mindre det er avtalt med turleder.

- ◊ Deltakerne har plikt til å ta vare på seg selv.
- ◊ Troms Turlag understreker at deltakelse ved lagets arrangementer skjer på deltakernes eget ansvar. Troms Turlag har ikke juridisk ansvar for økonomiske følger av mulige uhell/skader som måtte inntreffe under gjennomføring av arrangementene. Deltakerne oppfordres til å tegne egen reise- og ulykkesforsikring.
- ◊ Turlederne har gode kunnskaper i bruk av kart og kompass og vil i tillegg på de fleste turene benytte seg av GPS hvis det er nødvendig. Deltakerne oppfordres til selv å bruke kart og kompass aktivt.
- ◊ Mobiltelefondekningen i våre turområder er delvis svært dårlig, så deltakerne kan ikke regne med å oppnå mobilkontakt underveis på turene.

Hvor krevende er turen?

Vi definerer nå vanskegraden av turene etter den nye nasjonale merkenormen, se merkehandboka.no

Gradering	Passer for	Høydemeter	Stigningsgrad/eksponering
	Nybegynnere. Krever ingen spesielle ferdigheter. I hovedsak kortere turer	<300 m	Moderate stigninger. Ingen vanskelige partier
	Nybegynnere Middels godt trente turgåere Grunnleggende ferdigheter	<400 m	De fleste stigninger er moderate men kan inneholde enkelte bratte partier Enkelte partier kan virke luftige for noen
	Erfarne turgåere. God utholdenhet. Krever godt turutstyr og gode fjellsko.	<1000 m	Flere typer stigninger og utfordringer. Flere luftige og utsatte partier. Kan ha tekniske utfordringer og passasjer med noe klyving med støtte av hender.
	Erfarne fjellfolk. God utholdenhet. Krever godt turutstyr og gode fjellsko. Kunnskap om kart og kompass.	Ingen maks	Lengre topturer med bratte stigninger og ujevnt underlag. Kan ha partier som er svært luftige og partier/passasjer med utsatt klyving, smale egger, sva, ur etc.

Turprogram sommer/høst 2018

Troms Turlag, FSG, BT Tromsø, DNT ung, Balsfjord & omegn Turlag, BT Balsfjord, Senja Turlag, BT Senja, Nord-Troms Turlag, BT Nordreisa, BT Målselv, Bålgruppa Tromsø. Utfyllende turbeskrivelse vil du finne på Troms Turlags hjemmeside www.troms.dnt.no eller ved å kontakte turleder. Du kan også finne info om en del turer på de ulike gruppene sine Facebooksider. NB! Noen av turene har ONLINE påmelding.

Dato	Ukedag	Arrangør	Turmål	Gradering	Kartblad	Turleder/info/påmelding
29.05.18	Ti	BT Balsfjord	Fjæradag v/Balsfjord Fjordmuseum Kick off, 5 turer med Turbo			Tine Stormo, 957 75608 Bente A. Olsen, 916 40020
31.05.18	To	DNT ung Tromsø	OPPTUR			Aktivitetsdag for åttendeklassinger på Kvaløya.
Mai-Juni		BT Målselv	Rumpetrolttur			Kristine Engvoll, 979 67514. Dato senere
Juni		BT mini	Trilletur på Tromsøya			Reidun Trondsen og lille Solveig
01.06.18	F	Alle Barnas Turlag	Starten på 5 turer med Turbo-sesongen			Se nettsidene for oversikt over turer og premieutdeling
02.06.18	L	BT Målselv	Kick-off Turbo-sesongen Turbotur til Navarstorvika, Målsnes			Charlotta Rylander, 416 43404
02.06.18	L	FSG	Andersdalstinden		Tromsø fastland	Tim Dassler, 483 53465
02.-03.06.18	H	BT Tromsø	Telttur til Slåttvika i Malangen			Ingrid Synnøve og Fredrik Aunegård, Kamilla Thorsteinsen og Øyvind Arntsen
03.06.18	S	Senja	Stangesodden - fjæraturlag		Senja-Sør	Bodil Kjær Brones, 909 15031 Jon Erik Johannessen
05.06.18	Ti	TT	Smørstaben			Hjørdis Rasmussen Randi Børresen, 901 20672
07.06.18	To	BT Senja	Kickoff Turbosesong			Jorunn og Tor Erling Nygaard, 402 00590
07.06.18	To	DNT ung Tromsø	Grill and chill i kveldssola			Mer kos enn tur! Se nettsidene for mer info.
09.06.18	L	FSG	Tromsdalstinden Vårskitur		Tromsø fastland	Jan-Odd Norø, 415 16738 Vidar Eggmann, Richard Fjellaksel
13.06.18	O	BT Målselv	Turbotur til Vårhaugen			Hege Dividal Skogstad, 922 11065
13.06.18	O	TT	Grøntlibruna		Turkart Kvaløya	Bjørn Tore Sørensen, 415 08046
13.06.18	O	TT	Movik-Blåkkollkoia-Movik		Tromsø fastland	Monica Mikalsen, 938 18300 Ingrid Berthinussen

Turprogram

sommer/høst 2018

Dato	Ukedag	Arrangør	Turmål	Gradering	Kartblad	Turleder/info/påmelding
15.-17.06.18	H	BT Tromsø	Vi møter våren på telttur til Sandøya			Tine og Trond Mikkelsen
15.-17.06.18	H	TT	Telttur på Rebbenesøya			Anders Eide, 951 44159
15.-17.06.18	H	DNT ung Tromsø	Padletreff på Sommarøy			Kurs og workshops for ferske og erfarne padlere. Samarbeid med Tr. Havpadlekubb. Øvre aldersgrense 23 år
16.06.18	S	Nord-Troms	Olderdalsvannet			Arve Keilen, 481 77214
16.-17.06.18	H	Senja	Telttur til Lyngvær, start i Laukvik		Senja-Nord	Anita Henriksen, 911 15299
17.06.18	S	TT	Bentsjordtind		Turkart bals-fjord	Jan Børre Henriksen, 901 35492
18.06.18	M	DNT ung Tromsø	Introduksjon til overlevelsestur i Tromsdalen			Line Klausen. Vi finner og tester spiselige fjell-planter. Start kl.17.00
20.06.18	O	TT	Sherpatrappa - Fløya		Tromsø fastland	Monica Mikalsen, 938 18300, Ingrid Berthinussen
20.-22.06.18	H	Senja 60+	Overnattingstur til Rostahyttene		Midt-Troms friluftsråd	Ina Aanesland Bodil K. Brones, 909 15031
22.-24.06.18	H	DNT ung Tromsø/TJJF	Innlandsfiskehelg			Instr. fra TJFF og tur-ledere fra DNT ung. Se hj.sider for info og påmelding.
22.-24.06.18	H	TT	Lavvo og telt i Turdalen			Yngve Guttormsen, 970 99695
23.06.18	L	BT Balsfjord	ST. Hansfeiring med Turbo v/Juksavatn			Siw-Laila Nilsen Yngve Oppgård, 40603067
23.06.18	L	FSG	Vengsøytraversen			Øystein Thorvaldsen Anders Eide, 951 44159
27.-28.06.18	O	TT	Brensholmen over Torsnes (evt. med telt)			Monica Mikalsen, 938 18300 Ingrid Berthinussen
30.06.-01.07.18	L	FSG	Bergsfjordområdet Senja			Anne-Jorun Pedersen, 98417499 Anders Eide
Sommer	H	BT Tromsø	Badetur til Grøt fjord i oppvarmet badestamp eller i havet			Mona Henriksen og Anna Nylund
Juli		BT Målselv	Topptur på Anaskåla, Dividalen.			Sigrunn Haugli 909 58519. Dato senere på FB
04.07.18	O	Nord-Troms	Skiferstien Historisk tur			Verna Viken, 930 88032. Start kl. 18.00
04.07.18	O	Senja	Midnattstur til Breitind		Senja-Nord	Bente Johnsen, 922 97001
14.07.18	L	FSG	Styrmannstind			Christoffer Jespersen, 462 99791
29.07.18	S	Nord-Troms	Redotind Kågen			Trond Østvang, 920 50756 Karin Spirdal

Turprogram sommer/høst 2018

Dato	Ukedag	Arrangør	Turmål	Gradering	Kartblad	Turleder/info/påmelding
Ultimo juli		DNT ung Tromsø	Sørøya på langs. Tur under planlegging!			Maja Tjosaas og Anna Bjørn. Medturleder Julie Marie Jakobsen.
Juli-Aug.		Balsfjord	Henriktind			Nærmere info om turen og dato kommer
August		TT	Astritind			Monica Mikalsen, 938 18300, Linda Skog
01.-04.08.18		TT	JUBILEUMSTUR med Lars Monsen			Se nærmere info på nettsiden til TT
04.08.18	L	FSG	Djeveltanna			Harald Faste Aas, 952 80638
04.-05.08.18	H	BT Tromsø avd. Vannøya!	Familietur til Gammelstua i Skipsfjorden			Heidi Bye. Besøk magiske Skipsfjorden på Vannøya
06.-10.08.18	U	DNT ung Tromsø	Grønn BaseCamp Sommarøy			Sammen med Framtiden i våre hender inviterer vi til miljøvennlig BaseCamp
10.-12.08.18	H	BT Balsfjord	Rostahyttene, begrenset antall delt.			Tine og Dag Arne Stormo, 957 75608/ 907 45501
10.-12.08.18	H	DNT ung Tromsø/TJJF	Haglekurs - for de som vil være med på opplæringsjakt			Alle under 16 som ikke har jegerprøven må være med på haglekurset. Se hj.sider for info og påmelding.
11.08.18	L	Nord-Troms	Arnøyind			Trond Østvang, 920 50756, Ruth Samuelson
11.-12.08.18	H	TT	Kvernbekken - Dærtå		10144 Divi-dalen	Jan Børre Henriksen, 901 35492
12.08.18	S	Balsfjord	Markenestind/ Rakkeltind			Eivind A. Hemmingsen, 959 67 540
17.-19.08.18	H	BT Tromsø	Miniekspedisjon: Kvaløya på tvers			Ingrid Synnøve og Fredrik Aunegård, Kamilla Thorsteinsen og Øyvind Arntsen
18.08.18	L	BT Målselv	Divielva laksefestival Natursti og andre sprell			Sigrunn Haugli, 909 58519
18.08.18	L	Nord-Troms	Bålsrudhula			Arve Keilen, 481 77214
18.08.18	L	FSG	Skamtind			Oliver Holman, 988 23151, Kelly Kite
18.-19.08.18	H	FSG	Kongetraversen Senja			Espen Minde, 951 91513
19.08.18	S	BT Balsfjord	Sopp- og Turbotur til Nordkjoselva			Magne Haugstad, 911 20062
19.08.18	S	Balsfjord	Lille Russetind			Ole Bakkevoll, 950 26906. Oppm. Skaidi, Skogvn. kl. 09.00
Aug.-Sept.		TT	Sopptur med kontrollør			Jan Thomas Schwenke, 900 50727
21.08.18	Ti	TT	Sørtinden			Hjørdis Rasmussen Randi Børresen, 901 20672

Turprogram

sommer/høst 2018

Dato	Ukedag	Arrangør	Turmål	Gradering	Kartblad	Turleder/info/påmelding
21.- 24.08.18	Ti-F	Senja 60+	Leinavatnet		Midt-Troms friluftsråd	Karin Ann Eriksen Bodil Kjær Brones, 909 15031
23.- 26.08.18	To-S	FSG	Lyngen på tvers			Anders Eide, 915 44159, Yngve Guttormsen
24.- 26.08.18	H	BT Senja	Telttur Sandsvika, Senja			Stine Henriksen, 906 51727 Øivind Ruud Kringstad, 996 46803
24.- 26.08.18	H	BT Tromsø	Grottetur i Salangen			Tine Mikkelsen, 468 10298, Kjetil Bones
26.08.18	S	Senja	Børingen fra Finnefjell		Midt-Troms friluftsråd	Siw Solbakken Løvaas, 930 90047
31.08- 01.09.18	H	Nord-Troms	Kautokeino-Saraelv, buss til Bidjovagge, Reisavann til Mollis- foss, elvebåt til Saraelv			Herborg Ringstad, Tor Hansen. Nærmere info senere
31.08.- 02.09.18	H	TT	Gammelstua, Skipsfjorden		Turkart Kartsoy	Frank Gæver Larsen Lisbeth Johannessen, 452 29729
Sept.		BT Tromsø	Høyfjellstur Tromsø skyline			Ingrid Synnøve og Fredrik Aunegård, Kamilla Thorsteinsen og Øyvind Arntsen
Sept.	H	BT Tromsø	Steindalsbreen - fra 9 år			Tine og Trond Mikkelsen, 468 10298
01.09.18	L	FSG	Henriktind			Marit Mostad Margrethe Aanesen, 918 58989
01.09.18	L	TT	Kaffetur til Trollvassbu			Kjersti Bakken, 916 74446
01.09.18	L	FSG	Store Piggvind			Øystein Thorvaldsen Ole Jacob S. Nilsen, 934 67830
01.- 02.09.18	H	BT Målselv	Tur til Rostahyttene			Charlotta Rylander, 416 43404 Sigrunn Haugli, 909 58519
01.- 02.09.18	H	BT Tromsø avd. Vannøya!	Telttur til Slettnes, Vannøya. Dronningstien fra Valen til Slettnes			Heidi Bye, 928 28137
01.- 08.09.18		TT	Sørøya på langs Jubileumstur			Jan-Odd Norø, 415 16738, Geir Bye
02.09.18	S	FSG	Gjømmertind		Tromsø fastland	Anne-Jorun Pedersen, 984 17499, Erlend Pettersen
02.09.18	S	Senja	Roalden tur/retur Bergsfjorden		Senja-Nord	Kåre Norum, 959 94744
02.09.18	S	BT Balsfjord	Kom deg ut-dagen ved Juksavatnet			Øyvind Karlsen og Yngve Oppgård, 911 93763. Nærmere info kommer
02.09.18	S	BT Tromsø	Kom deg ut-dagen ved Rundvannet			Se Barnas Turlag Tromsø på FB og nettsiden til Troms Turlag
02.09.18	S	BT Senja	Kom deg ut-dagen Aglappen			Øivind Ruud Kringstad, 996 46803

Turprogram sommer/høst 2018

Dato	Ukedag	Arrangør	Turmål	Gradering	Kartblad	Turleder/info/påmelding
04.09.18	Ti	TT	Rundfjellet			Hjørdis Rasmussen Randi Børresen, 901 20672
07.- 11.09.18	U	DNT ung Tromsø	Grunnleggende- og sommerturlederkurs			Samarbeid mellom Harstad Turlag og Troms Turlag, 16-26 år
08.- 09.09.18	H	Senja	Fjelltur på Andørja m/ overnatting			Bente Johnsen, Gunlaug Hansen Kåre Norum, 959 94744
08.- 09.09.18	H	FSG	Ringvassøya med telt			Markus Degermann Ole Jacob S. Nilsen, 934 67830
10.09.18	M	TT	GPS i nærområdet			Pål Tengesdal, 930 51777, Arnulf Sørum
12.09.18	O	TT	Gråtind, Straumbukta			Monica Mikalsen, 938 18300
11.- 14.09.18	Ti-F	Senja 60+	Lappjordhyttene fra Bjørnefjell		Fjällkartan BD 6	Alf Brustad, Bodil Kjær Brones, 909 15031
13.09	To	DNT ung Tromsø	Grill & Chill			Mer tur enn kos! Bål og slakk line! Se nettsidene for mer info.
13.- 16.09.18	To-S	BT Tromsø BT Senja	Nedrefosshytta, Reisa- dalen, elvebåt opp, går stien ned - fra 9 år			Tine Mikkelsen, 468 10298 Trine Lise Fredriksen, 951 46179
14.- 16.09.18	H	FSG	Bresamling			Styret
15.09.18	L	DNT ung Tromsø	Markusgrotta. Vi utforsker ei nyoppdaga grotte!			Tore Brattli, Karl-Henrik Norum Eidesen, Kristoffer Hundal.
15.09.18	L	Senja	Vassbruna på langs		Midt-Troms friluftsråd	Bente Johnsen Gunlaug Hansen 924 63364
22.09.18	L	FSG	Hamperokken		Tromsø fastland	Jan-Odd Norø, 415 16738
23.09.18	S	Nord-Troms	Kirkevannet			Geir Lyngsmark, 905 42118 Mulighet for fiske
28.- 30.09.18	H	TT	GPS tur til Rostahytta			Pål Tengesdal, 930 51777, Arnulf Sørum
28.09.- 30.09.18	H	Nord-Troms	Nedrefoss hytta, dugnad			Geir Lyngsmark og Tor Hansen
28.- 30.09.18	H	FSG	Dugnad Jægervasshytta			Jan Børre Henriksen, 901 35492 Leif Lillevoll
31.09.18	S	TT	Kaffetur til Blåkollkoia			Jan Thomas Schwenke, 900 50727
Okt.	To	BT Tromsø	Premieutdeling for 5 turer med Turbo			Alle som vil ha medalje og diplom må melde seg på premieutdelingen på våre nettsider.
Okt.	H	BT Tromsø	Foreldrefri helg på Trollvassbu, Hyttekos uten foreldre			June Malnes og Tine Mikkelsen
Okt.		BT Senja	Premieutdeling 5 turer med Turbo			Jorunn og Tor Erling Nygaard, 402 00590

Turprogram

sommer/høst 2018

Dato	Ukedag	Arrangør	Turmål	Gradering	Kartblad	Turleder/info/påmelding
06.10.18	L	FSG	Den Sovende Soldat		Tromsø fastland	Christoffer Jespersen Anders Eide, 951 44159
07.10.18	S	Nord-Troms	Familietur, Siemma			Herborg Ringstad, Geir Lyngsmark. Nærmere info senere
12.- 14.10.18	H	BT Tromsø	Høsttur til Dividalshytta			Ingrid Synnøve og Fredrik Aunegård, Kamilla Thorsteinsen og Øyvind Arntsen
13.10.18	L	FSG	Synnøvjordtind			Erlend Pedersen, 480 11125
21.10.18	S	BT Målselv	Turboavslutning ved Tømmertjønna			Hege Dividal Skogstad, 922 11065
29.- 30.10.18	M Ti	TT	Hengekøyetur i Tønsvika			Monica Mikalsen, 938 18300 Ingrid Berthinussen
Ultimo okt.		BT Balsfjord	Trollnatta Mørketids- orientering			Tine Stormo, 957 75607 og Bente Anita Olsen, 916 40020. Nærmere info kommer
Ultimo okt.	H	DNT ung Tromsø/TJJF	Bli med på småviltjakt			Karl-Henrik Eidesen og Maja Tjosaas. Se våre hj.sider for info og påmelding.
Nov.		BT Balsfjord	Premieutdeling 5 Turer med Turbo			Siw Laila Nilsen, 406 03067. Nærmere info senere
03.11.18	L	FSG	Tromsdalsgrotta			Anders Eide, 951 44159, Jan-Odd Norø
18.11.18	S	FSG	Farvel til sola			Anders Eide, 951 44159
23.11.18	F	Nord-Troms	Skattørffjellet, fullmånetur			Ruth Samuelsen. Start kl.19.00
23.- 25.11.18	H	FSG	Førstehjelp utenfor allfarveg, Trollvassbu			Geir Bye, 992 45602
30.11.- 02.12.18	H	BT Tromsø	Adventshelg, badehelg i Tromvik			June Malnes, 902 05979, Tine Mikkelsen
Nov.-Des.		BT Tromsø	Skøytedisco på Storelva når skøyteisen er perfekt			Tine og Trond Mikkelsen
Des.		BT Tromsø	Julegrøt i Turbohuken			Ta middagen sammen med Barnas Turlag
Des.		BT Balsfjord	Julebord for betalende medlemmer			Kontaktperson Tine Stormo, 957 75608. Nærmere info senere
28.12.18	F	Nord-Troms	Truiski, romjulstur, kveldstur			Tor Hansen, Heidi Arnesen

Hit kan du ha med hund

Nytt fra
Troms Turlag

Andelen hundefolk på hyttene øker stadig, og Troms Turlag mottar ofte spørsmål fra medlemmer om tilrettelegging for hund. Turlaget har jobbet målrettet med dette de senere år, og det er vedtatt at det alltid skal tilrettelegges for hunder ved bygging av nye hytter og utvidelse av anlegg. Enn så lenge utstyres de andre hyttene med bur.

Vi har mange brukergrupper på hyttene våre, og mange å ta hensyn til. Noen er allergiske mot dyr, og flere er redde for hunder. Andre igjen ønsker rett og slett ikke å forholde seg til andre sine hunder... Hensyn til renhold, vedlikehold og slitasje

er også viktige grunner for at hunder ikke skal tas med inn i oppholdsrom. Mange DNT-foreninger rundt om i landet har valgt å følge dette regelverket.

På allergivennlige hytter er det ikke tillatt med hund. På resterende hytter er det tillatt med hund i yttergang, mens i hundeanneks kan du bo sammen med hunden din. Likevel skal ikke hundene opp i senger eller møbler, og der det er hundebur skal disse benyttes. Hundeanneks er mindre hytter/rom hvor det er noen få senger og ovn til å fyre i, i tillegg til kjøkkenkrok. Utformingen på hundeanneksene varierer; enkelte består av ett stort rom, mens andre har en yttergang hvor det er montert opp hundebur. I hunde-

Tarzan og T-en, DNT fotokonkurranse, Elisabeth Bakken

Nytt fra Troms Turlag

anneksene har hundeeiere prioritet. Dvs. at besøkende UTEN hund som har tatt inn på dette rommet, må vike når det ankommer andre turgåere MED hund, og flytte over i ei av de store hyttene.

På en del hytter er det satt inn hundebur i gangen. Med hunden trygt forvart i bur, slipper du som hundeeier å bekymre deg over at folk stiger over hunden din på tur inn og ut. Buret er en trygg plass for hunden som hviler og får restituert seg etter en lang turdag. Vi oppfordrer hundeeiere til å ta med eget pledd/liggeunderlag til å ha i buret. Dermed unngår vi at fuktige pledd blir liggende igjen i burene, som igjen skaper lukt og lite trivelige forhold for neste hund. Vask og tørk ut av buret etter bruk. Om vinteren anbefaler vi i tillegg at hundeeiere tar med dekken eller fjellduk til hunden (det finnes egne fjellduker som er spesiallaget til hunder), i tillegg kan egen fjellduk pakkes rundt buret som isolasjon på kalde kvelder. Slipp gjerne litt varme ut i gangen når hovedrommet har blitt ordentlig oppvarmet.

Husk at ikke alle hunderaser er rustet for turer i lave vintertemperaturer!

Hundespann skal settes 100 meter fra hytta. Turlaget jobber med å få satt opp staurer utenfor alle hyttene til dette.

Hyttene til Troms Turlag bygges, driftes og vedlikeholdes av fantastiske frivillige. Andelen hundefolk som deltar på dognad kunne gjerne vært høyere. I dag er det som oftest frivillige som ikke selv har hund, som legger til rette for de firbeinte med eier. Ta utfordringen og delta på dognad sammen med oss! Det vil gjøre det lettere for turlaget å utvide tilbudet.

Her er en oversikt over tilbudet til hund på turlagets hytter:

Hyttetun med hundebu/hundeanneks:

Goldahytta
Gappohytta
Rostahytta (åpner sommer 2018)
Dærtahytta
Vuomahytta
Altevasshytta
Ringvassbu

Hyttetun der det er tillatt med hund i

yttergang:

Trollvassbu
Nonsbu
Blåkollkoia
Skarvassbu
Gammelhuset i Skipsfjord
Nedrefosshytta
Jægervasshytta
Senjabu (hundebur)
Dividalshytta
Gaskashytta (hundebur)
Lappjordhytta (hundebur)
Stordalsstua (hundebur)

Vennligst hjelp oss å holde disse hyttene

100 % allergivennlige:

Altevasshytta (hovedhytta)
Dærtastua
Vuomastua
Jubilumshytta Rosta

Vi ber alle – både hundeeiere og andre besøkende, om å respektere lagets regler, følge skilting og ta hensyn til andre besøkende. Slik kan vi alle få et trivelig opphold på hyttene!

Velkommen til fjells til to- og firbeinte!

Av Lin Einarsdatter Olsen, daglig leder
Troms Turlag og hundeeier

Tromsø Bålturlag

Det er tatt initiativ til en egen turlagsgruppe for de som har lyst på korte turer i sakte tempo og hyggelig samvær med andre voksne, ute i naturen, rundt et bål.

- ◊ Kanskje liker du ikke å løpe på de høyeste fjellene, eller kanskje klarer du det ikke? Eller kanskje du bare liker å stirre inn i bålet og la tankene fly? Da er dette gruppen for deg.
- ◊ Også for deg som er ny i Norge, og kanskje ikke så vant til å gå på tur, er dette en fin mulighet til å prøve. Her kan du bli kjent med nye mennesker.

Turene vil bli annonsert på Troms Turlag sine nettsider, følg med!

«Gåsvær, bål» Foto: Bjørn Tore Sørensen

Sykkeltur med barn på Rallarvegen

Sykle Rallarveien med barn

Drømmen om å sykle Rallarvegen i Ofoten sammen med min sønn som fyller 8 år i år, har jeg hatt lenge. Jeg så for meg de lange malmtogene passere forbi og gutten som teller vognene. Hvor mange blir det: 30, 70, 80? Jeg visste at dette måtte være midt i blinken for han som liker å utfordre seg i ulendt terreng med sykkel. I tillegg er det spennende minnesmerker langs veien, som vitner om det arbeidet som ble gjort da malm-banen mellom Sverige og Norge ble bygget i 1898-1902. Jeg var ikke i tvil om at han ville like og klare det. I tillegg til han, skulle min lille datter på 17 mnd også bli med. Hun var vant «å henge med», så det var jeg trygg på skulle funke bra.

Utfordringen var imidlertid å finne nok informasjon om Rallarvegens tilstand i 2017 og om man kunne sykle med sykkelvogn, eller om babyen skulle sitte i sykkelsete bak meg.

Eneste informasjon var at veien var bratt og steinete, at det ikke anbefales å sykle OG at det er en god del folk som gjør det likevel. Med andre ord, informasjon som var ganske lite nyttig, så jeg måtte bruke sunn fornuft og gjette meg litt fram.

Vi droppet sykkelvogn, pakket minimalt, dvs. mat, regnklær, noe skifteklær, soveposer og bleier. Gutten fikk en ny og god sekk som var tilpasset hans rygg. Vi planla også slik at vi hadde god tid og ikke var avhengig av å rekke fram til en bestemt dag.

Veivalg

Starten på turen vår var Bjørkliden i Sverige, som vi nådde med buss, da man ikke kan ta med sykkel på toget. Rallarvegen mellom Bjørkliden og Tornehamn går, som navnet antyder, gjennom nydelig bjørkeskog. Litt opp og ned, noe steinete og gjørmete etter regnet, men greit å komme igjennom. Ikke alt var mulig å sykle, og vi gikk av en god del i oppoverbakkene. I Tornehamn kirkegård tok vi en lang pause og besøkte de hvite korsene. Jeg fortalte barna litt om korset med inngravering «Anna - Norge», eller Svarta Bjørn, som mange kjenner til som en del av Rallartidens historie. Underveis langs veien hadde vi mange «lesepauser» der historien kom enda bedre fram. Utrolig spennende og så virkelig å tenke seg hva disse menneske-

Sykle med baby

ne har fullført på så relativ kort tid på slutten av 1800-tallet.

Veien etter Tornehamn var noe vanskeligere å forsere, da den delvis var gjengrodd, men på kvelden kom vi endelig fram til Katterjåkk. Her fikk vi sove og tatt badstu på Turiststasjonen som ligger rett ved jernbanen. Det ble også mulighet for å fylle på med godteri og andre ting ved Landhandelen. Videre gikk veien litt småkupert til Riksgrensen og Bjørnfjell. Vi hadde kart og kompass, trodde at skiltene skulle være lett å stole på, men nei! Skiltene på svensk side var delvis helt utvisket. Skriften var borte, de var snudd opp-ned eller i en annen retning. Så vi måtte likevel bruke kartet vårt, og vi måtte spørre folk

Rallarkirkegård

etter rett vei.

Fra Bjørnfjell og fram til vårt neste mål, «Vokterboligen», var Rallarveien utrolig lett og grei å sykle i lange strekninger. Det går også mesteparten nedover. Den er veldig godt vedlikeholdt, selv om den også har bratte og steinete partier. Vi følte aldri at det var farlig å sykle/gå der. Siste biten til Rombaksbotn var nokså bratt nedover. Vi var innstilte på å gå størsteparten her, og det gikk an å trille syklene sakte.

I nydelig solskinn ankom vi Rombaksbotn etter en rik 3-dagerstur gjennom Ofotens rallarhistorie. Vi ble hentet av en båt som kjører om sommeren på fredager og lørdager. Den hadde heldigvis plass til oss og syklene, selv om vi ikke hadde forhåndsbestilt. Også busen til Narvik fra Sildvik (del av Rombaksbotn) kunne ta oss med.

Jeg er takknemlig for at det ble en så fin opplevelse for meg og mine barn. For oss er Rallarvegen en eventyrlig kombinasjon av både storslagen og vakker natur og dramatisk historie fra anleggstiden til Ofotbanen. Ikke lettsyklet med barn og bagasje, men heller ikke uoverkommelig.

Louise bak på sykkel

Sykle Rallarvegen med barn

Av Elke Klemowicz

Abisko september 2017

Fra verandaen

Fjellområdene rundt Abisko er sven-skenes svar på Jotunheimen. Dype daler og høye fjell med et nettverk av stier og turistforeningshytter, et unikt område for fjellvandrere.

Tidlig morgen en dag i september, kjørte fem biler fra Tromsø med Abisko som mål. Tjue lystige veteraner skulle være to og en halv dag i den nordsvenske fjellheimen, Abisko nasjonalpark.

Etter ankomst gikk vi en liten tur i området. Det ble også tid til å nyte ettermiddags-sola før vi spiste en herlig middag.

Neste dag la vi i veg på Kungsleden, en av Sveriges mest besøkte og opparbeidete vandringsruter. Stien starter ved Abisko Fjellstasjon og går sørover gjennom Abisko nasjonalpark, bl.a forbi Kebnekaise. Stien fortsetter gjennom nord-Sverige og utgjør ca. 440 km gjennom et av Europas største gjenværende villmarksområder. Stien er

Klare for avmarsj

Dessert

Rallarkyrkogården

steinete og nedslitt, og det er mange vandrere i området.

Neste dag var Tornehamn kyrkogård målet. Kirkegården ble tatt i bruk i 1899.

Rallarvegen var virkelig lett og fin å gå, ingen steiner eller uhumskheter.

Kirkegården lå idyllisk til i et lunt skogholt. Alle korsene var under restaurering. Det var stemningsfullt og vakkert med de nymalte, kvite korsene.

Kapellet/bårehuset ble bygget i 1899 og flyttet hit i 1936.

Anleggskokka Svarta Bjørn, Anna Rebecka Hofstad, døde i 1900 og ble gravlagt på rallarkirkegården. Dette var en av de få gravene som hadde blomster.

Viss du er i området, bør du besøke denne spesielle kirkegården.

Tekst og foto: Bjørnar Seljehaug

Steindalen i Lyngen

Brua over Steindalselva

Etter fjorårets vellykkete tur i Lyngsdalen, var det et sterkt ønske om en ny tur. Denne gangen falt valget på Steindalen. Vi likte minibussen fra Hansnes Buss, valget av transpormiddel ble derfor enkelt.

Etter kaffe med nogo attåt på Vollan, ankom vi Steindalen med ulike forventninger. Dalen bærer navnet sitt med rette, her var det rikelig med oppoverbakke og stein.

Vi hadde fått låne nøkkel til hytta til Steindalen Velforening, tusen takk!

Ved hytta var det flott tilrettelagt med bål plass og utebod. For oss ikke helt unge var det godt å kunne sette seg ved et bord når man skulle spise. Det smakte utrolig godt med brødskive med brunost og herlig bål kaffe!

Som alltid når vi er på tur, er det noen sprekinger som går en ekstratur mens vi andre nyter kaffen. Denne gangen var det noen som gikk helt opp til Steindalsbreen.

Med ferske vårformemmelser kjørte vi tilbake til Vollan Gjestestue hvor vi spiste en deilig middag.

En stor takk til Erling og Harald.

Maten smaker

Tre gratier

Av Bjørnar Seljehaug

Veterantur Sjøtun – Bakkejord

Veterangruppa i Troms Turlag er en gjeng som er glade i å gå på tur. Særlig på tirsdager. Formann Bjørnar finner på tirsdagsturer hele tiden, enten på kryss og tvers på Tromsøya, Kvaløya eller på fastlandet, eller til Lyngen, eller mer langreste turer til Pallastunturi, eller Abisko for den saks skyld.

Et ufravikelig krav er at det må finnes et kjøkken – eller i det minste et vaffeljern – i nærheten av der turen slutter. Uten mat og drikke duger selv ikke veteraner.

Tirsdag den 19. september i 2017 hadde Bjørnar Seljehaug pekt ut Sør-Kvaløya som turområde. Rimelig kortreist. Over fjellet fra Sjøtun til Bakkejord.

Turen gikk ut til Sjøtun i vår, etter hvert faste, minibuss. Her tok vi beinan fatt og fulgte anleggsveien som starter ved Kattfjord skole og ble anlagt da testvindmølla Kitty ble bygget.

Vi fulgte veien innover mot sør og etter hvert i sørvestlig retning, helt opp på høyden hvor vi så bøyde av mot sør-sørøst i retning Bakkejord.

Tårnet til Kitty så vi ikke noe til, hun er vel forlenget demontert.

Underveis oppover ble vi forbikjørt av 2–3 biler med noen samer og av en bil fra TV2. De var oppe og gjorde opptak knyttet til den pågående diskusjonen om hvor adkomstveien til den påtenkte vindmølleparken skal gå.

Sørover fra anleggsveien fulgte vi ryggene mot Sandhaugvatnan. Her har Kvitfjellet Skilag satt opp ei lita trivelig hytte som er åpen for besøkende. Og som også er et Turbo-mål. Ca 4,5 km fra Sjøtun.

På hytta var det kaffestopp med fortæring

Ned til Bakkejord

av medbrakte matpakker og til Bjarnes utmerkede primuskaffe.

Fra Sandhaughytta fortsatte vi videre langs ryggene mot sørøst og etter hvert nedover mot skoggrensen. Like før vi nådde skogen, krysset vi den nye kraftlinja fra Håkøybotn til Sommarøy.

Og vi tråkket oss videre langs et reingjerde ned gjennom skoglia og endte opp nede på Bakkejord, på Profil Glassdesign Verksted, atelier & café, der innehaveren Tove og gubben vartet opp med en herlig reinsdyrmedaljong + ditto kaffe og kake. Og hvorfra en ventende buss tok oss tilbake til byen.

En flott tur på snaue ti kilometer, i greitt terreng og i nydelig septembervær.

Slik arter gjerne veteranturene seg, om enn ikke alle når de samme kulinariske høyder.

Tekst og foto: Harald Johannessen

Aktiviteter veterangruppa

2. tirsdag i hver mnd i perioden sep – juni møtes Veterangruppa på turlagskontoret, 2. etg Kirkegata 2, Tromsø. Vi drikker kaffe og koser oss. Vi har også interessante foredrag med ulike temaer.

De andre tirsdagene møtes vi kl. 12.00 og går tur sammen, for det meste på tromsøya, men også på Kvaløya og på fastlandet.

For oversikt over våre aktiviteter se:

<https://troms.dnt.no/veterangruppa/>

Turen passer for godt voksne som liker å gå tur. Krever gode, stødige sko samt varmt og vindtett turtøy. Det er ikke mange høydemeter. Vi går på asfalt og «vanlige» stier. Du må være i alminnelig god form og kunne ta vare på deg selv.

Smånytt

Kløvkompaniet 1972. NRK TV – langs Rås'taedno. Gå inn på <https://tv.nrk.no/program/FOLA02008172/langs-raas-taaedno> og bli med nrk-tromsprofilen Håkon Karlsen og Kløvkompaniet på tur fra Signaldalen til Dærta via Storrosta, en reportasje fra 1972. Vi skriver i nr.1/2018 om Kløvkompaniet som var en viktig støttespiller for Troms Turlag da første generasjon hytter ble bygd og senere i transport til hyttene i mange år.

Ikke stol blindt på GPS men sørg for å ha med backup. I forbindelse med NATO-øvelser og russiske militærøvelser har det det siste året vært flere tilfeller der GPS-signaler har vært blokkert i flere dager.

Nytt tilsyn søkes til Senjabu. Nå har du sjansen: Det er ledig jobb som hyttetilsyn på Senjabu, Troms Turlags hytte på Senja. Hytta er utgangspunkt for mange fine friluftsopplevelser! Er dette drømmejobben for nettopp deg? Jobben er frivillig, men belønnes med fantastiske naturopplevelser, trivelige folk og godt samhold. Send søknad til Troms Turlag.

Lapprosa vokser på den kalkrike berggrunnen.
Foto: Lisbeth Johannessen

Forsida: Divitunet. Foto: Fredrik Karlstad

Vi ønsker alle velkommen innom Turlagskontoret til en hyggelig prat

Neste nummer av Fjellvåken kommer ca. 1. desember 2018. Stoff til Fjellvåken 3, 2018 må være hos oss innen 1. oktober.

I redaksjonen Jorunn Mørkved og Lisbeth B. Johannessen

- ◆ E-post: troms@dnt.no
- ◆ Hjemmeside: www.troms.dnt.no
- ◆ Nå er vi også på Facebook. Troms Turlag – DNT.
- ◆ Redaksjonen i Fjellvåken ønsker stoff fra Turlagets medlemmer. Manus kan sendes til Turlagets adresse.
- ◆ Adresseendring meldes direkte til Turlagskontoret.

